

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: Departementet

Enhed/initialer: Veterinærenheden/CEHL

Sagsnr.: 21297

Dato: 25. november 2013

Orienterende notat vedrørende halm til slagtesvin

Fødevareministeriet skal med dette notat orientere Fødevareudvalget om resultaterne af arbejdet med den beretning, som et flertal i Fødevareudvalget vedtog den 10. januar 2007. Beretningen pålagde justitsministeren at nedsætte en arbejdsgruppe med henblik på at kunne fremsætte et forslag om konkrete krav til den mængde halm, der kan udgøre tilstrækkeligt rode- og beskæftigelsesmateriale.

Baggrund

Den 25. oktober 2006 fremsatte den daværende regering et lovforslag om ændring af forskellige svinelove (Lov om udendørs hold af svin, lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin samt lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte).

På baggrund af dette ønskede et flertal i Fødevareudvalget, at reglerne om, at svin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale (i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin § 5 samt lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte § 9) skulle præciseres, og at den konkrete mængde halm, der skal til, for at opfylde behovet for beskæftigelses- og rodemateriale skulle defineres. Et flertal i Fødevareudvalget (med undtagelse af V og KF) vedtog derfor den 10. januar 2007 en beretning, der pålagde den daværende justitsminister at nedsætte en arbejdsgruppe med henblik på at kunne fremsætte et forslag om konkrete krav til den mængde halm, der kan udgøre tilstrækkeligt rode- og beskæftigelsesmateriale. Kravene til beskæftigelses- og rodematerialet skulle "tage udgangspunkt i de dyrevelfærdsmæssige behov under hensyntagen til rimelige praktiske og økonomiske rammer i besætningerne". Arbejdsgruppens resultater skulle, ifølge beretningen, udmøntes i et lovforslag, der skulle fremsættes senest i oktober 2007.

Justitsministeren nedsatte i 2007 Arbejdsgruppen om hold af svin, som fik til opgave at vurdere spørgsmålet om beskæftigelses- og rodemateriale. Arbejdsgruppen afgav en delrapport om emnet i september 2007. Arbejdsgruppen pegede, på baggrund af tilgængelige forskningsresultater, umiddelbart på tildeling af 92 gr. halm pr. dag som nedre grænse for tildeling af halm, men fremhævede behovet for yderligere forskning på området i relation til udvikling af nye gyllesystemer, der ville kunne håndtere større mængder halm. Arbejdsgruppen pegede også på at det ikke fremgik af forskningsresultaterne, hvor stor en reduktion af unormal adfærd, der opnås ved tildeling af 92 gr. halm. Forskellige interessenter gav, efter en høring over rapporten, udtryk for, at der efter deres opfattelse ikke var tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for den af arbejdsgruppen foreslåede grænse på 92 gr. halm pr dag.

Justitsministeriet udsatte på den baggrund fremsættelsen af et lovforslag, og bad i stedet Arbejdsgruppen om hold af svin om at udarbejde projektbeskrivelser til to nye forskningsprojekter. Det ene projekt skulle omhandle hvor meget halm, der udgør tilstrækkelig beskæftigelses- og rodemateriale til slagtesvin. Det andet projekt skulle omhandle udvikling af nye stald- og gyllesystemer, der kan håndtere større mængder halm. Dette blev aldrig igangsat, idet Arbejdsgruppen om hold af svin anbefalede, at det afventede færdiggørelse af det første projekt om halm til slagtesvin. Herefter mente arbejdsgruppen, at der ville være et bedre grundlag for at vurdere, hvor stor en mængde halm nye gyllesystemer skal kunne håndtere.

Aarhus Universitet, DCA – Det Nationale Center for Jordbrug har nu færdiggjort projektet vedrørende hvor meget halm, der udgør tilstrækkelig beskæftigelses- og rodemateriale til slagtesvin. Formålet med projektet var at fastlægge hvor stor en mængde hel halm (usnittet halm), der tilgodeser svinenes behov for beskæftigelses- og rodemateriale, således at risikoen for udvikling af unormal adfærd, såsom halebid, reduceres. Projektet blev afsluttet august 2013 og resultaterne af projektet er netop offentliggjort.

Aarhus Universitet konkluderer, at forekomsten af unormal adfærd (halebidning) i den tid grisene var aktive (angivet i procent) blev reduceret fra 10,5 % ved tildeling af 10 g halm pr. gris pr. dag til 8,1 % ved tildeling af 430 eller 500 g halm pr. gris pr. dag.

Aarhus Universitet konkluderer endvidere ud fra projektets resultater, at svins behov for beskæftigelses- og rodematerialer er tilgodeset, når de tildeles mindst 387 g halm pr. gris pr. dag. Dog er der, til trods for tildelingen af 387 g halm ikke tale om en eliminering af unormal adfærd.

Aarhus Universitet har derudover udarbejdet en perspektivering af rapportens resultater. I denne konkluderer universitetet bl.a., at det giver problemer at anvende så store mængder halm som 387 gr. pr. svin pr. dag i eksisterende staldsystemer i forhold til gulve og gyllehåndtering, og at der mangler viden om, hvor meget halm de forskellige systemer kan håndtere.

Løsning

Aarhus Universitet konkluderer, at 387 g pr. dag pr svin tilgodeser svins behov for beskæftigelses- og rodemateriale. Undersøgelsen fra Aarhus Universitet viser dog tydeligt, at den nedgang, der er i svinenes unormale adfærd ved tildeling af store mængder halm, reelt kun udgør en meget lille del af grisenes daglige aktive tid. Projektets resultater viser derudover ikke entydigt, at andelen af unormal adfærd kan reduceres ved tildeling af store mængder halm, hvilket også er, hvad erfaringen fra andre produktionssystemer viser. Resultaterne viser nemlig, at også betydelig mindre mængder halm (80g) har omtrent den samme effekt som store mængder halm (430-500 g). Projektet giver dermed langt fra en garanti for, at bl.a. halebidning – og dermed halekupering – kan elimineres ved tildeling af 387 gr. halm pr dag.

Samtidig udgør gyllehåndtering i de nuværende systemer, ved tildeling af den anbefalede mængde halm, et forventeligt stort miljømæssigt problem. Der vil derudover, ved udvikling og implementering af nye stald- og gyllesystemer, der kan håndtere større mængder halm, være meget store økonomiske omkostninger for erhvervet, idet det må forventes, at ingen nuværende systemer kan håndtere den i undersøgelsen nævnte mængde halm.

Fødevareministeriet vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke for nuværende hverken kan eller bør fastsættes præcise regler for hvilken mængde halm, der tilgodeser svinenes behov for beskæftigelses- og rodemateriale. Fødevareministeriet finder, at resultaterne for det gennemførte forskningsprojekt er for usikre sammenholdt med de økonomiske og miljømæssige følgevirkninger, fastsættelsen af præcise regler på området vil have. Det bemærkes i den forbindelse, at det af beretningen fra 2007 fremgår, at fastsættelsen af regler på området skulle "tage udgangspunkt i de dyrevelfærdsmæssige behov under hensyntagen til rimelige praktiske og økonomiske rammer i besætningerne". Et krav om 387 gr. halm pr dag vurderes ikke tage hensyn til rimelige praktiske og økonomiske rammer i besætningerne. Dermed vurderes der heller ikke at være behov for at igangsætte et projekt vedrørende udformning af stald- og gyllesystemer, der kan håndtere så store mængder halm, som ellers anbefalet af Arbejdsgruppen om hold af svin.

Fødevareministeriet bemærker, at der løbende er fokus på og diskussion om emnet samt fokus på mulighederne for at forbedre produktionsforholdene for svin, således at det ikke skal være nødvendigt at halekupere forebyggende, som det sker i Danmark. Regeringen har i den forbindelse tidligere på året lanceret Velfærdspakken for svin, hvor der er afsat 13 mio. kr., under GUPD, til konkrete tiltag til nedbringelse af halekupering. Samtidig har Fødevarestyrelsen i 2013 udarbejdet en vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale, hvis formål er at hjælpe med forståelsen af reglerne. Vejledningen ligger på Fødevarestyrelsens hjemmeside sammen med billedeksempler af, hvad der forstås ved forskellige typer beskæftigelses- og rodematerialer.

Bestemmelsen om, at svin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale, bliver derudover kontrolleret af Fødevarestyrelsen i forbindelse med den almindelige kontrol.